

NOORD-BRABANDER.

Dicere verum
Quid vetat? HORATIUS.

NUMMER 156

'S BOSCH.

DINGSDAG 31 DECEMBER 1833.

Om het invallende NIEUWEJAARS-FEEST zal dit Dagblad een dag later worden uitgegeven.

Duitschland.

FRANKFORT, den 24 December.

Er hebben thans, zoo men zegt, ten gevolge der overeenkomst van Münchengrätz, tusschen Oostenrijk en Frankrijk zeer ernstige onderhandelingen betrekkelijk Piemont plaats, welke van den kant van Oostenrijk tot eene zeer beslissende verklaring aanleiding gegeven en ook Frankrijk bewogen hebben door deszelfs gezant te Turin eene kathgorische verklaring te doen. De gezant aldaar, zegt men, had in last zijn paspoort te vragen, zoo de oostenrijkse troepen zich niet terstond van de grenzen van Savoyje terug trokken. De volkomene eenstemmigheid tusschen de drie oostelijke groote Mogendheden, heeft natuurlijk de bezorgdheid der fransche regering moeten gaande maken, ten, zoo men van wel onderrigte personen verneemt, zonde de zoo snelle en onverwachte zending van Prins Talleyrand naar Londen geen ander doel hebben, dan om een formeel offensief en defensief traktaat tusschen Frankrijk en Engeland te sluiten, waarvoor, zegt men, reeds alle toebereidselen zijn gemaakt, zoodat de Prins Talleyrand zeer spoedig van Londen zal kunnen terugkeeren. Men wil dat dan eerst door de beide Mogendheden op een europisch congres van alle staten van den eersten rang zal worden aangedrongen, en dat beiden zich wel voor het constitutionnele beginsel verklaren; doch met alle krachten het onderdrukken der revolutionnaire propaganda zullen beproeven en met kracht op het behoud van het evenwigt in Europa zullen aandringen. Of het aan de talenten van Talleyrand gelukken zal, de voorkomende zwaarigheden uit den weg te ruimen, zal de toekomst leeren. De drie oostelijke groote Mogendheden schijnen vast besloten te hebben van hun voornemen, om de bestaande orde van zaken te handhaven, niet te zullen afwijken.

— In den *Neuremberger Korrespondent* leest men het volgende: Eene koninklijke pruisische kabinets-order magtigt tot het vervaardigen van den ijzeren spoorweg van Keulen tot aan de belgische grenzen, en waarborgt eenen interest van 4 pCt.

Engeland.

LONDEN, den 25 December.

Z. M. zal binnen kort eene raadsvergadering houden, tot afdoening van eenige zaken, die met de aanstaande bijeenkomst van het parlement in verband staan.

— De brieven van Lissabon tot den 12 behelzen geen nieuws omtrent den stand der legers, doch zij maken melding van ernstig misnoegen onder den adel te Lissabon, dat weinig goeds voor den *Pedro* schijnt te voorspellen. Die ontevredenheid is veroorzaakt door het in hechtenis nemen van den graaf *de Taipa*, ter zake van het laten drukken van een brief, door hem aan den *Pedro* geschreven, waarin hij zich verklaart tegen de daden der commissie voor het afschaffen van geestelijke gestichten. De graaf werd op de straat gearresteerd door eendenaarwaarder doch ontvlugte en zocht eene wijkplaats in het huis van den graaf *de Eivalho*, die weigerde hem aan de politie uit te leveren en zich met de *marquisen de Loule en de Fronteira* naar den *Pedro* begaf, om zich namens de overige pairs, die te Lissabon waren, te beklagen over de arrestatie, als strijdende met de voorregten van het pairschap, kennende geen pair noch afgevaardigde in hechtenis genomen worden zonder uitdrukkelijk bevel van de kamer, waartoe hij behoort. Den *Pedro* beloofde hun genoegdoening; doch de minister *de Carvalho* gaf op een protest, door negen pairs ouderteekend, waaronder zich ook de hertogen *de Palmella* en *de Terceira* bevinden, ten antwoord, dat men acht zou slaan op de onschendbaarheid der pairs, doch dat volgens het charter elk een gelijk voor de wet was, en het bevel om den graaf *de Taipa* te vatten wettiglijk was verleend. De graaf is daarop aan boord van het engelsch schip *Asia* gevlugt en door admiraal *Parker* opgenomen.

Frankrijk.

PARIJS, den 26 December.

— Op het oogenblik ontvangen wij de volgende belangrijke tijding uit eenen brief uit Madrid dd. 18 december:

Er stonden bankiers van Parijs, Londen en Amsterdam met de re-

gentes van Spanje in onderhandeling wegens eene nieuwe leening, op voorwaarde dat de Cortes-Bons zouden erkend worden. De zaken stonden op eenen zeer goeden voet, doch in den raad van gisteren is de voorwaarde, betrekkelijk de Bons, verworpen geworden en de zaak weder bij het oude gelaten. (Off. C.)

— De berigten van de spaansche grenzen vermelden, dat de insurgenten ook in de noordelijke provincien den moed niet geheel hebben verloren. De brievenpost, die den 16 dezer van Bayonne vertrok, en een secretaris der fransche legatie te Madrid, zijn beide te Villa Réal aangehouden; men heeft den laatsten buiten de stad voor den bekenden aanvoerder *Lardizabal* gebragt, die hem zijn rijtuig en dépêches, met uitzondering van die, welke aan het spaansch gezantschap te Parijs waren gerigt, heeft doen terug geven.

De generaals *Sarsfield* en *Lorenzo* zouden den 17 dezer Pampoluna verlaten hebben, om zich met den generaal *Valdez* te Estella te vereenigen.

— In de zitting der kamer van den 24 waren 299 leden tegenwoordig. De heer *Dupin* is door eene groote meerderheid van stemmen tot voorzitter verkozen; de overige waren tusschen den generaal *Lafayette*, de heeren *Lafitte*, *Odillon Barrot* en *Dupont de l'Eure* verdeeld.

Een zoo zijn ook als in het vorig jaar, de heeren *de Schoonen*, *B. Delessert* en *Etienne* tot vice-presidenten benoemd. Voor den vierden derzelve heeft nog geene beslissende meerderheid verkregen, maar waren de stemmen tusschen de heeren *Beranger* en *Persil* verdeeld. Men zegt, dat het ministerie zich bijzonder veel aan de verkiezing van den laatsten laat gelegen liggen.

De kamer der pairs heeft de heeren *de la Place*, *de Bondy*, *Brissac*, en *Reille* tot hare secretarissen benoemd, en de redactie van het adres van antwoord aan de heeren *Molé*, *Villemain*, *Siméon*, *Decazes*, *Molien*, *Girod de l'Ain* en *Cousin*, alle tot de ministeriële zijde behoorende, opgedragen.

— De Koning heeft door tusschenkomst van den nederlandschen zaakgelastigde, *Fabritius*, het antwoord van den hertog van Nassau, op de brieven van rappel van den voormaligen franschen minister *de Solignac Lenéon*, ontvangen. Men zegt, dat deze terugroeping geene andere oorzaak heeft, dan dat genoemde hertog in de duitsehe bondsvergadering tegen den afstand van een gedeelte van Luxemburg heeft geprotesteerd.

— Den *Pedro* heeft de nonnen van het *Sint-Anna*-Klooster haar heilig verblijf doen verlaten en hetzelfde den staat toegeëigend; vervolgens heeft hij aan de nonnen, omstreeks zeven hollandsche stuivers daags toegelegd. Welke eene liberalo edelmoedigheid. — Schier alle dagbladen zoo in Frankrijk als elders, verfoejen de willekeurige en onwettige handelwijze van den russischen Czaar, ten opzichte van den Bisschop van Crakan.

— Het bisdom van Besancon heeft in tien maanden tijds twee aartsbisschoppen verloren: mgr. de kardinaal *de Rohan* werd in de nacht zijner jaren den 8 februari jf. door den dood aan zijn bisdom ontrukt; thans is mgr. *Lodewijk Willem Valentin Dubourg* den 12 dezer des morgens aan eene ontsteking in de luchtpijp overleden; deze prelaat was geboren den 14 februari 1766 op de fransche kaap, eiland St. Domingo, en deed zijne studien in Frankrijk; hij ging in het seminarie van den heiligen *Sulpitius*; de voertgang der revolutie deed hem naar de Vereenigde Staten vertrekken, alwaar de priesters, genaamd van den heiligen *Sulpitius*, een seminarie wenschten te richten; hij werd aan het hoofd van een kolloge te Baltimore geplaatst; naderhand werd hij administrateur van het bisdom van Nieuw-Orleans en vestigde zich in dat gedeelte der Vereenigde Staten; in 1815 kwam hij in Europa wegens belangen zijner missie terug en zich naar Rome begende, werd hij aldaar den 14 september 1815 tot bisschop van Louisiana gowij. van daar kwam hij in Frankrijk terug en verzaamde aldaar giffen voor zijne zending. Den 23 juni 1817 werd hij te Bordeaux met 5 priesters en 4 subdiakenen voor zijne bestemming ingescheept; den 5 januari 1818 kwam hij te St. Louis in den staat van Missouri aan, alwaar hij zijne residentie moest vestigen; alles moest in deze pas

gebore zending nog verrigt worden, er waren geene kerken, geen seminarie noch scholen; mgr. de bisschop rigtte vele gestichten op en spaarde geene kosten noch moeite voor het welzijn van den godsdienst; na eenige jaren aldaar verbleven te zijn, ging hij zich te Nieuw-Orleans vestigen, alwaar hij eene noodlottige scheuring, die sedert vele jaren bestaan had, uitdoofde. In 1826 kwam hij in Frankrijk terug en werd onmiddellijk tot bisschop van Montauban benoemd, hetwelk hij 6 jaren bestuurde; in de maand februari jl. werd hij tot aartsbisschop van Besancon benoemd; zijne inhuldiging had eerst den 10 October jl. plaats, sedert welken tijd hij altijd kwijnende geweest is, hij kon geene functien meer verrigten, zelfs de mis niet lezen; De prelaat was met veel verstand begaafd en had de genegenheid van een ieder gewonnen; hij was werkzaam en ondernemend en stierf met de grootste gevoelens van godsvrucht.

Nederlanden.

's HERTOGENBOSCH, den 30 December.

De hoogerwaardige heer baron de Wyckerslooth van Schalkwijk, Bisschop, wordt alhier verwacht en zal aanstaande donderdag en vrijdag de heilige orders voor het priesterschap in de groote of St. Jans kerk toedienen.

— De eerste kamer der Staten-Generaal heeft het ontwerp van wet over de ligting der nationale militia voor 1834 aangenomen, en het onderzoek begonnen van het ontwerp van wet tot aanvulling der middelen van de schatkist.

— Vrijdag is de tweede kamer der Staten-Generaal in tegenwoordigheid van H. E. M. den minister van finantien, vergaderd geweest. Twee missives van de eerste kamer, houdende kennisgeving dat zij zich vereenigd heeft met de voorgestelde accijnsen op den turf en steenkolen, zijn voor notificatie aangenomen; terwijl eenige ingekomene verzoekschriften naar de commissie ad hoc zijn verzonden.

Daarna zijn de beraadslagingen over het ontwerp van wet, tot gedeeltelijke aanvulling van het te kort der middelen, van 1 November 1830 tot en met December 1833 ontstaan, geopend.

Het ontwerp in omvraag gebragt zijnde, is met eenparige stemmen aangenomen.

Beraadslagingen over het nader ontwerp van wet, betreffende de grondbelasting in 1834 zijn vervolgens geopend. Niet minder dan vijftien redenaars en wel de heeren Quintus, Fockema, Kniphorst, Luyben, van Asoek van Weijk, Gockinga, Druyvesteyn, Cats, van Dam, van Alphen, van Sytzama, Hinlopen, van Swinderen, Schimmelpenninck en van Rappard, hebben gedurende deze discussie, welke vier en een half uur geduurd heeft, over het ontwerp het woord gevoerd.

De voorstanders van het ontwerp, waaronder vooral de heeren Fockema en Cats, hebben de billijkheid van den maatstaf des kadasters betoogd, uit hoofde hieruit gelijkheid van lasten voor al de gewesten des rijks zou voortvloeijen, daar toch alle ingezetenen, over een en dezelfde grondwet, aan gelijke regten en belastingen behoorden te worden onderworpen, dat hierdoor eindelijk het bezwaar voor twee provincien des rijks, (Holland en Vriesland), welke reeds zoo vele jaren overbelast zijn, zou worden opgeheven, en dat men bij een onverhoopte afstemming der wet, van de regering verwachtte, dat zij, bij eene nadere voordragt, tevens de middelen zou aanwijzen, om aan die overbelaste provincien te gemoot te komen. Sommige leden hebben hun leedwezen betuigd, dat de grondbelasting reeds in dit jaar, geheel naar de uitkomsten van het kadaster, zal worden geheven.

De leden, die zich tegen het ontwerp verklaarden, hebben de aanstelling van het kadaster in principe goedgekeurd, doch verlangd dat hetzelfde van alle abuizen mogt worden gezuiverd, alvorens vermeerderd te worden toegepast; dat het derhalve ondoelmatig is reeds nu het kadaster in eene zoo ruime mate toe te passen, daar de kadastrale werkzaamheden voor herziening vatbaar zijn. dat men dus geen onvolmaakt werk moet vaststellen, voor en aler de werkzaamheden der staatscommissie, benoemd voor het onderzoek van reclames, het kadaster zal gezuiverd hebben van die abuizen, welke in een zoo uitgebreid en zamengesteld werk onvermijdelijk zijn geweest; dat er zoo vele overdrevene schattingen, zoo veel onregelmatigheden, zulke onevenredigheden in de taxatien hebben plaats gehad; dat zelfs de helft der uitkomsten van het kadaster te heffen, tot onbillijke belasting van den eenen, boven den anderen, zou aanleiding geven, dat men zich naar het voorbeeld van het loopende jaar tot vierde had moeten bepalen; dat de meerderheid der kamer ook destijds de voordragt der regering, om reeds toen de uitkomsten van het kadaster voor de helft toe te passen, had afgekeurd, en men ook nu geene reden had, om, voor alsnog, van het kadaster terug te keeren.

De heer Luyben, die mede, op bovengemelde gronden, tegen het ontwerp betuigd heeft, verklaarde zich ook bij deze gelegenheid, dat de helft der 12 opcenten op de hoofdsom der grondbelasting,

daar zulks den landbouw nog meer zou drukken. Ook hij erkende, dat de handel de voornaamste bron van bestaan hier te lande uitmaakt; doch daarvoor behoorde men niet dan landbouw, mede eenen belangrijken tak van nationaal volks bestaan, te drukken; dat men vooral bij de tegenwoordige lage prijzen der granen, de moeilijke mededinging met de buitenlanders kon volhouden; hij onderwierp zich dus aan de aandacht der regering om de buitenlandsche granen met een magtig inkomend regt te belasten.

Goene der leden meer het woord vragende, verklaarde de voorzitter de discussion gesloten. Van de 51 tegenwoordig zijnde leden, hebben zich 30 voor en 21 tegen het ontwerp verklaard, zijnde hetzelfde dus aangenomen en zullende onmiddellijk naar de eerste kamer worden gezonden.

Tegen hebben gestemd de heeren Luyben, Ingenhousz, van Tuyl van Heeze en Leende, Kuipers, de la Court, van Meeuwen, (alle uit Noord-Brabant), Kniphorst, Quintus, van Nagell, Sandberg, Bijleveld, van der Grienden, Gockinga, van Swinderen, Weerts, Schimmelpenninck, Bodduert, van Rappard, Lemker, Bijckmeester en Syphens.

Waarna dezitting is opgeheven en opreces gescheiden tot den eersten dingsdag na Paschen, zijnde den 1 April 1834.

— Uit Zeeland wordt van den 26 dezer, gemeld:

»Alle de raa-schepen, uitgezonderd de korvetten *Medusa* en *Pollux*, zijn in het dok te Vlissingen gehaald, om aldaar te overwinteren.

»Z. M. korvet *de Komeet*, kapitein-luitenant *Ten Berge*, heeft het ongeluk gehad, bij het binnenkomen in de marine-haven, te Vlissingen, ll. dingsdag, het midden van de gail te missen en tegen de glooijing der haven te stooten, waardoor dit vaartuig van geraakte en bij het vallen van het water op zijde sloeg, zoodat hetzelfde, bij het opkomend water, aan de rechterzijde vol water liep en men zich dadelijk genoodzaakt zag, equipage, tuig, wand en goederen te bergen. Van wege het departement van marine te Vlissingen zijn oogenblikkelijk de noodige maatregelen tot behoud van het vaartuig genomen en pogingen in het werk gesteld, om hetzelfde weder regt op, of voor het minst naar elders te brengen, naardien de korvet, zoo als dezelve thans in den mond der haven is liggende, een gewichtig beletsel voor het in- en uitvaren der schepen is.»

— Men schrijft uit Berlijn, dat daar veel gesproken wordt van de nota's, welke het fransehe kabinet aan de hoven van Weenen, Berlijn en Petersburg, betreffende het verhandelde te Munchengrätz heeft toegezonden, en wilde men weten, dat aldaar (te Berlijn) een manifest van verscheidene vellen druks werd in gereedheid gebragt, waarin het verhandelde te Munchengrätz breedvoerig zou vervat zijn.

WATERTIJDINGEN.

Nog altijd is het water alhier sterk wassende; het grootste gedeelte dezer stad is overstroomd en het water staat in de huizen; gisteren voormiddag bespeurde men eensklaps eenen sterken val, welke tot in den namiddag voortduurde; des avonds echter begon het water wederom te rijzen en is tot heden namiddag nog wassende, waaruit men afleidt dat elders eene doorbraak moet hebben plaats gehad, zonder dat men desaangaande eenige stellige berigten heeft kunnen inwinnen, vermits de correspondentie allermoeijeljkst is en de posten onregelmatig aankomen.

Aan de Peilschraal te Grave stond de Maas:

Don 27 dezer 5 Ellen 900 Stropen, gewassen 110 Stropen.
— 28 — 5 — 900 — 00 00 —

Tijdingen alhier heden uit Zante ontvangen melden dat de Rijn aldaar nog wassende is.

— Uit Koblenz schrijft men van den 22 dezer: De Rijn en Moersel zijn steeds wassende; het water overstroomt de werpen en begint in de laag gelegen wijken de stad door te dringen. Hier leggen vele schepen, die uithoofde van den snellen stroom en de rukwinden niet stroom afwaarts durven uitzeylen. Onze Rijnbrug staat nog en werd gisteren nog geopend. De hoogte van den Rijn is hier 22 voet en 6 duim. — De haven van Emmerik is zoodanig met schepen opgevuld, dat er geene meer kunnen binnenloopen. Op de Saar zijn eenige met steenkolen bevrachte schepen gezonken.

☞ Onder het afsdrukken dezes waren de posten, ten gevolge van het hooge water, nog niet aangekomen.

— Men heeft in der tijd in een boekke te Amsterdam bij... wat wordt er niet al bij zekere boekdrukkers te A. gedrukt? be-
wezen! dat de jesuiten de cholera in Europa gebragt en verspreid hebben, en dit boekke is in Holland, leve de verlichting! kunnen verkocht worden. Uit de *Annales religieuses etc.* van dit jaar zien wij, dat de fransehe verlichters het nog verder gebragt, en de heilige leerlingen hebben kunnen wijs maken, dat de priesters (die de

gansniten niet alleen), de cholera maken. Zie hier de vertaling van het artikel zoo als het daar bladz. 256 te lezen is.

« In de laatste dagen van October en in de eerste van November verbreidde men in de omstreken van Orleans het gerucht, dat de pastoors de cholera maken. Het dagblad van die stad, *l'Orleanais* deelt ons deze nieuwe beleefde ontdekking van de vijanden aan den Godsdienst mede. Het spot met deze ongelooflijke ongerijmdheid en verontwaardigt zich er over, betuigende in staat te zijn den auteur er van te kunnen noemen, die helaas! zijn oogmerk bij het ligtgeloovig volk heeft bereikt. De vooringenomenheid tegen den geestelijken, die men verdacht hield van de cholera te maken, was te *Tournois* in het bisdom van Orleans, zoo groot, dat hij zijne medepriesters niet in zijn huis mogt ontvangen en dat de nationale garde, de wacht houdende tegen den inval der ziekte, het pastoors-huis bezette, opdat er geen priesters zouden bijeenkomen. Ook de naburige pastoors waren verdacht van cholera-makerij. Zoo zoekt de goddeloosheid met het bestendig doel om kwaad te stichten, bij het volk deszelfs beste vrienden gehaat te maken.

De correspondentie van de *Utrechtsche Courant* gaat niet tot Orleans, anders had men er dit nieuwtje tegen de Catholieke Geestelijken ook in gehad. (Correspondent.)

HERDERLIJKE BRIEF.

De aartsbisschop en bisschoppen van België aan de geestelijkheid en geloovigen hunner bisdommen, heil en zegen in den Heer.

Zeer beminde broeders!

Het is om eene stronge pligt van onze bisschoppelijke waardigheid te vervullen, dat wij thans onze stem verheffen, ten einde onder de zoo uitmuntend katholieke bevolkingen, die aan onze herderlijke bezorgdheid zijn toevertrouwd, de onschendbare goecheit aan de Kerk, hunne moeder, en de standvastige onderwerping aan hare wetten, die een bijzonder kenmerk der kinderen gods uitmaken, te handhaven.

Zeer beminde broeders, wij kennen al de pogingen, die de vijanden Gods en der godsdienst hebben aangewend en nog aanwenden, om in uwe harten die gevoelens, welke gij van uwe voorvaders geërfd hebt, te doen wankelen en moet men het vrijmoedig zeggen? Helaas wij zuchten met te zien dat in sommige plaatsen deze pogingen maar al te zeer met gevolg bekroond zijn. Wij willen echter gelooven dat diegenen, die zich zoover hebben laten medeslepen om hunne moeder te miskennen, met openlijk hare geboden te overtreden, nooit ernstig over hunne verkeerdheid noch over de gevolgen van een dergelijk goddrag gedacht hebben. Wij hopen dan ook van gods goedheid en de alvermogende genade van onzen Heer *Jesus Christus*, dat de woorden, die wij hun zullen toevoegen, voldoende zullen zijn om hun de oogen te openen en dezelve tot hunne noodzakelijke pligten zullen terug brengen.

Wij zullen thans alleen op eene enkele aandrigen, die namelijk der heiliging van de zon- en feestdagen.

Dan afzeker, zeer beminde broeders, is het van belang eene grondstedige waarheid daar te stellen, waaraan wij u verzoeken, na rijpe overweging, eene volledige toestemming te geven.

Is het niet waar dat gij allen gedoopt zijt in den naam des Vaders, des Zoons en des heiligen Geestes? dat gij door dit Doopsel aangenome kinderen Gods, erfgenamen van het hemelsch koninkrijk en mede erfgenamen van *Jesus Christus* geworden zijn? Welnu gij zoudt God niet voor vader kunnen hebben, gij zoudt uw regt op het hemelsch erfdeel niet kunnen bewaren, indien gij de kerk niet voor moeder had, indien gij haar onordanig en getrouw kind niet geweest zijt. Het is de H. *Cyprianus* die het gezegd heeft en de reden daarvan is eenvoudige; Het is de katholieke Kerk die u dit doopsel gegeven heeft; zij is het die door dit H. Sacrament u in *Jesus Christus* heeft voortgebracht en die aan den voet des Altaars uwen eed heeft aangenomen van altijd te gelooven, hetgeen zij gezonden is u te onderwijzen, en te doen, hetgeen zij in last heeft om u te bevelen; het is alleen op die voorwaarden dat gij in *Jesus Christus* herboren zijt geweest en kinderen Gods zijt geworden; gij versmaakt dan dien schoonen titel; gij stelt u in opstand tegen uwen vader van het oogenblik dat gij de kerk, uwe moeder, veracht en hare wetten met voeten tredt.

Maar hoe zult gij voor uwen Vader verschijnen, wanneer hij uwen regter zal geworden zijn? Met welk regt zult gij nog aanspraak op het erfdeel zijner kinderen maken? Gij hebt u van zijne vervloeking te wachten, want ~~vervloekt zij hij, die zijne moeder niet eert.~~

Deze redenering moest genoeg zijn voor elk katholiek, die als zoodanig blijven wil, omdat hij zijne zaligheid opregt wil bewerken, om op te houden openlijk, niet alleen de wet der heiliging van de zon- en feestdagen, maar ook de wet van den vaste en onthouding en in het algemeen al de wetten der Kerk te schenden, wat zal het zijn, indien hij van meer nabij de bijzondere redenen zal wege, die hem nodaken dezelve na te komen, gelijk wij zullen

gaan doen voor de heiliging van de zon- en feestdagen.

Inderdaad, de wet der viering van den heiligen feestdag is niet enkel eene wet der Kerk, het is ook de wet des Heeren!

De Opper-Schepper heiligde en wijdde voor zijne rust den zevenden dag, nadat hij zes dagen besteed had om het ongemeten heelal uit het niet te trekken; hiermede wilde hij dat de mensch, Koning der natuur, na gedurende zes dagen over al de schepselen tot zijn gebruik bestemd, beschikt te hebben, den zevenden dag aan den Oppersten Koning, van wien hij afhangt, zou toewijden, om hem de hulde zijner getrouwheid, zijner onderwerping en erkentelijkheid te bewijzen; Hij wilde dat die dag, door den eeredienst een band tusschen alle menschen zou worden, en dat deze zich verenigende, om hunnen algemeenen Vader te vereeren, hunnen algemeenen oorsprong, hunne algemeene eeuwigdurende belangen zouden herinneren en zich als broeders en leden van een en dezelfde maatschappij zouden beschouwen; hetgeen dan ook door een vermaard man in de wetenschap der staatkunde heeft doen zeggen, dat, indien de heiliging van den zondag niets anders dan eene menschelijke instelling was, dan nog zou men die als de beste instelling, die men heeft kunnen uitvinden om het menschelijk geslacht te beschaven, moeten beschouwen.

God wilde verder dat de mensch door de zorgen van dit leven, gedurende de week afgemat, meer bijzonder op eenen dag zichzelf zoude nagaan en zich met de zaken zijner eeuwigheid, de eenigste belangrijke en de oenigste noodzakelijke, zou bezig houden en dat alzoo de rustdag des Heeren voor hem het zinnebeeld, het voortoecken en de afwachting der rust, waarna hij in het toekomstige leven verlangt, zou worden.

(Hier halen de prelaten de geboden der oude wet en de voorbeelden der eerste christenen aan),

Volgt deze voorbeelden na, zeer beminde broeders, en vermits geene burgerlijke wet u verplicht den zondag te vieren, is er geens tijdelijke straf opgelegd aan diegenen, welken denzelven ontheiligen.

Toont dat gij kent en altijd eerbiedigt de wet Gods en de wet zijner Kerk, de wet van uwen Vader, die in de hemelen is en van uwe moeder, die u in *Jesus Christus* heeft voortgebracht en u tot hem moet geleiden.

Dat de getrouwheid om den heiligen zondag te vieren, onder u lieden het onderscheidingsteeken der ware katholieke christenen worde; en indien zij u eenige vervolgingen van de zijde van hen, die zouden verlangen dat gij even als zij, ophieldt onzen heiligen godsdienst te belijden, met op te houden den dag des Heeren te vieren, zouden te weeg brengen, veracht hunne spottarijen en hevige schimpredenen, even gelijk de eerste christenen de gevangnissen en den dood verachtten.

Dat de katholieken, die ons opregt onderworpen en toegedaan zijn, in de geheele uitgestrektheid van België, ophouden een zoo gewichtig en noodzakelijk gebod te schenden, met zich zonder wezonlijke noodzakelijkheid aan slaafschen arbeid over te geven; dat zij ophouden met in hunne winkels, op de markten uit te stallen, met koopwaren in en uit te pakken, die te vervoeren, zich aan arbeid op het land, aan den handel en nijverheid over te geven; met in de werk- en pakhuizen zich bezig te houden; dat de meesters en ouders vooral boven, zich den toorn van God en de eeuwige doemenis op hun te halen, met hunne kinderen, dienstboden en werklieden tot den arbeid te verplichten; gedekt, zeer beminde broeders, dat het op straffe der eeuwige dood is, wanneer gij den dag des Heeren niet heiligt, vermits niemand God tot vader kan hebben, die de Kerk voor zijne moeder niet erkent.

Met des te meerder reden moet men zich des zondag onthouden van alle zonden en ongeregheden; optelijk vermijden de dronkenschap, godslastering, de ongelovigheid en vereening van personen van heider kaane, die het meest de gewone oorzaken van groote kuitensporigheden zijn.

Ongetwijfeld is het geoorloofd dien dag eene erbare uitspanning te nemen; God, die de maat der menschelijke krachten kent en die beter dan andere menschen vrienden weet, dat het sterfelijk welzijn en de gezondheid van den mensch van tijd tot tijd eene zekere uitspanning en rust vorderen, keurt, even zoo min als de Kerk, die oogenblikken van een eerbaar en betamelijk vermaak, af.

Dan de eerste begrippen eener goede zedekunde worden vernietigd, wanneer men dezelve zoekt henzij in schouwburgen, waar men de gevaarlijkste driften en dikwel de wanvoegelijkste misdaden openlijk ten toon stelt, hetzij op mispartijen en andere nachtelijke vermaken, waar de buschuld slippen aantreft, welke zij maar zeer zeldzaam kan ontkomen.

Neen, zeer beminde broeders, volgt liever den weg dien wij u zullen aantoonen en die de goede katholieken, welke hunne zaligheid ter harte trekken, ten allen tijde gevolgd hebben.

Maakt van den zondag den dag des Heeren; stelt voor dien dag uwe tijdelijke zaken ter zijde en wanneer gij denkt gewichtig red-

nen te hebben, om niet op te houden u daarmee bezig te houden, zyt dan goede registers in uwe eigene zaak, maar vraagt daartoe de vergunning aan uwe respectieve pastoors, die gemagtigd zijn u dezelve te geven en die in buitengewone gevallen het zich tot eenen p[er]son zullen maken ons daarover te raadplegen.

Waakt dat diegenen die van u afhangen zich mede onthouden van alle slaafsche werken, welke op den dag des Heeren verboden zijn.

Wooft vervolgens de diensten uwer parochie bij, gelijk het grootste gedeelte onder u het met zoo veel godvruchtigheid doet. De heilige mis moet ongetwijfeld onder stricto verpligting gehoord worden en gij zoudt dodelijk zondigen, wanneer gij daarin niet zonder gegronde redenen tegenwoordig waart; dan, zich te vergenoogen met eene lezende mis te hooren, zonder iets meer te doen, daardoor voldoet men niet aan alle verpligting voor de heiliging van den zondag. In de christelijke familie behoort men te overleggen om regelmatig en ieder op zijn beurt in de solemnele diensten der parochie, in de hoogmis en in de vespers tegenwoordig te zijn: vooral moet men Gods woord aanhooren.

Hoe zou de ziel leven, hoe zou zij zich kunnen voeden zonder dit hemelsch brood? De ouders moeten hunne kinderen naar den catechismus zenden; vooral die, welke hunne eerste Communie gedaan hebben, hebben eene groote behoefte om zich staande te houden en te versterken in de kennis der grondregels van het geloof.

Hetgeen wij ten aanzien van den zondag gezegd hebben, moet gelijkelijk op de feesten van Kersmis, hemelvaart van onzen Heer, de hemelvaart van de heilige Maagd en Allerheiligen, welke de Kerk behouden heeft, toegepast worden. Op de afgezette feestdagen is het geene verpligting de heilige Mis te hooren noch zich van slaafsche werken te onthouden; echter Z. H. Pius VII heeft, bij het afschaffen derzelve de geloovigen aangemaand, om op die dagen niet te verzuimen het H. Sacrificie der Mis bij te wonen, en opdat dezelve hertoe meer krachtig zouden worden aangezet, heeft zij zelfs gewild, dat in de kerken niets in de orde noch in de ritus en de ceremoniën zoude veranderd worden, maar dat alles zou worden verrigt, gelijk men gewoon was te doen, tijdens die feesten verpligtend waren; Z. H. heeft er bijgevoegd, dat zij van den godsdienst en de godsvrucht der geloovigen verwacht, dat, hoe meer het getal feestdagen verminderd was, hoe meer zij met zorg, ijver en drift het kleine getal, hetwelk overblijft, zouden nakomen, h[et] altijd voor den geest houdende, dat hij den naam van christen onwaardig is, die de geboden van *Jesus Christus* en zijner Kerk niet bewaart zoo als hij behoort; want gelijk de heilige *Joannes* Apostol zoo wel leert:

Diegene, die zegt dat hij God kent en zijne geboden niet nakomt, is een leugenaar, en de waarheid is niet in hem.

Ziedaar, zeer beminde broeders, uwe verpligtingen. Hecht u daaraan met eenen nieuwen ijver; vestigt die in het hart van diegenen, welke van u afhangen, zoodanig, dat die misbruiken, welke u niet minder dan ons bedroefd hebben, spoedig verdwijnen en God zal u in uwe familie zegenen; hij zal daarin den vrede doen keerschen, die wij u uit de geheele uitgestrektheid van ons hart wenschen. Met zijnen vrede zult gij den overvloed der geestelike goederen, die uwe harten zullen geruststellen in dit leven

ontvangen en eenen onvergankelijken senat in de eeuwigheid verzamelen.

Wij willen dat de tegenwoordige breve tweemaal van het predikgestoelte zal afgekondigd worden; de eerste reis op zondag na het ontvangen dezes, en de tweedemaal eene maand daarna.

Wij willen buitendien dat dezelve in de onderwijzingen, in de catechismus, alsmede in de katholieke scholen zal uitgelegd worden.

Gegeven te Mechelen op het aartsbisschoppelijk paleis, den 15 November 1833.

(Get.) *Engelbert*, aartsbisschop van Mechelen.

Jan Jozef, bisschop van Doornik.

Jan Frans, bisschop van Gent.

Cornelis, bisschop van Luik.

Jan Arnold, bisschop van Namen.

Frans René bisschop administrateur van Brugge

48. * Heden verlose voorspoedig van een Z O O N, *C A T H A R I N A R E G I N A T I L M A N*, Geboren *V A N L A N S C H O T*.

's Bosch, den 28 December 1833.

50. * Heden is overleden aan eene uitteerende ziekte de Wel-Eerwaardige Heer *T. W. B E R E N D S E N*, Pastoor der R. K. Gemeente van *Zevenaar*, voorzien van de HH. Sacramenten der stervenden, met christelijke gelatenheid in den wil der Goddelijke Voorzienigheid tot bittere droefheid van zijne, hem weenend nastarende Zuster en Familie.

Zevenaar den 24 December 1833.

H. G A N S E B O O M,
Geb. *B E R E N D S E N*.

BEKENDMAKINGEN.

51. *Onder directie van den Heer*

F. B L O N D I N,

staande op de PARADEPLAATS te 's *HERTOGENBOSCH*. Wordt het Publiek bekend gemaakt dat er op WOENSDAG, den 1 Januarij, zal gegeven worden, E E N E G R O O T E en B U I T E N G E W O N E R E P R E S E N T A T I E, waarvan de Programme breder bij gedrukte Billetten is omschreven.

Aanvang precies des Avonds om ZES ure.

Prijzen der Plaatsen zijn; 1ste Plaats f 1-20, — 2de Plaats 80 cents, — 3de Plaats 50 cents.

BEURSPRIJS DER EFFECTEN, TE AMSTERDAM.

ZATURDAG, den 28 December.

NEDERLANDEN. pCt.				SPANJE. pCt.				PRUISSEN. pCt.			
Laagste koers.	Hoogste koers.	Koers 4 1/2 uur.		Laagste koers.	Hoogste koers.	Koers 4 1/2 uur.		Laagste koers.	Hoogste koers.	Koers 4 1/2 uur.	
Werkel. Schuld. 2 1/2	30	50 1/8	50 1/16	Cert. bij <i>Osy Legr.</i> 4	49 1/4			Aand. loot. R. 50	94		
Dito dito . . . 5	94 5/16	94 7/16	94 7/16	Uitgest. 3 pct. Sch.	137 1/8	135 1/16		OOSTENRIJK.			
Uitgestelde dito . . .				Cort. Bons. Lond. 5	177 1/8			Dito dito f 100 . . .			
Kansbiljett. dito . . .	22 3/8	22 1/8	22 7/16	NAPELS.				Dito dito - 250 . . . 4			
Amort. Syndik. 4 1/4	88 15/16	89	89	Certificat <i>L. et B.</i> 5				Metaliek 5	93 1/2	93 1/16	93 1/2
Dito, dito . . . 3 1/2	72	72 1/4	72 1/8	Dito <i>Falc et C.</i> . . . 5	86			Dito Lond. gen. . . 5			
Schatk.-bilj. . . . 6	102 5/8	102 3/4		Leen. Lond. R. . . . 5				Dito 2 1/2			
Oorlogslasten . . . 5	100 1/4			RUSSLAND.				Ween. <i>B. Goll et C.</i> 5			
Leening 1831. . . . 6				Obl. <i>Hops</i> 1798/1816. 5	1017 1/8			Dito 4			
Handel-Maats. . . 4 1/2	98 1/8			Dito dito 1823/29. 5	1013 1/4	1017 1/8	1017 1/8	Cert. Stadsb. dito 2 1/2			
FRANKRIJK				Cert. dito 1831/33. 5	93 1/8	93 3/8	93 3/8	Ween. Bancact. . . 3			
Inschr. Grooth. . . 3				Obl. te Londen . . . 5				DENEMARKEN.			
ENGELAND.				Certif. te Hamb. . . 5				Leening te Lond. 3	74	74 1/8	
Dito per 12 Aug. . . 3				Inschriv. Assig. . . 6	66 1/2	66 5/8	66 5/8	BRAZILIEN.			
SPANJE.				Certificat dito. . . 6	66 3/8			Dito <i>Rotschild.</i> . . 5	67 3/8		
Perpet. Amst. . . . 5	62 3/4	63 1/2	63 1/8	POLEN.				GRIEKSCHE.			
Dito 1000 3	40 1/8	41 3/8	41 3/8	Aand. Loot. fl. 300	112 1/4			Dito te Londen. . . 5			

Koers van het Gold: Beleen. en Prol. 2 à 1/4 pCt.